

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICA

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unirea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei

Pe 6 luni . . . 150 Lei

Pentru străinătate 750 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Apostol fără de arginți

(+) S'au împlinit zece ani de când venerabila figură de patriarh a celui ce a fost Isaia Papadopoulos nu mai poate fi văzută în lumea bisericănilor din Cetatea Veșnică. Pomenirea lui însă e vie și astăzi în sufletele tuturor celor ce l-au văzut vreodată și i-au cunoscut povestea vieții, care-i adevărat roman religios. Cum, de altminteri, a fost și este viața atâtoro dintre cei ce, părăsind rătăcirea, îmbrățișează adevărul și se fac apoi slugile lui cu trup cu suflet, câte zile au. Iar păr. Isaia dintre aceștia a fost.

Se născuse în Peloponez, din părinți greci, neuniți, în 28 Februarie 1852. Cine și-ar fi putut da cu gândul atunci, că acest vlăstar neogrec al unui cămin ortodox va trece în lumea dreptilor ca ierarh unit, după o viață de sfântă, neînfricată și neobosită apostolie, pentruca toți frații săi de limbă și de sânge să vadă lumina cea adevărată și să intre în legăturile iubirii cu Roma vârhovnicului Petre, de care greșiseră străbunii când se rupseseră în 1054 și când dăduseră ascultare lui Marcu din Efes după unirea dela Florența? Și totuși așa a fost.

Drept că n'a rănit vlădicia. De când a fost hirotonit preot (1882) l-a muncit un singur gând: să ducă viață de sfânt, ca să poată fi unealtă de bună treabă în mâinile lui Hristos. Douzeci și cinci de ani trăise în ortodoxia neunită; chiar destul ca s'o cunoască bine. Ca preot tânăr, în Constantinopol, la Capoțiile Fanarului, își găsisse tovarăși de idei și de asheză. Se intruneau des la sfat și la rugăciune, se ostentau în pastorație, purtându-și eroic și sarcina sărăciei. De multe ori toată mâncarea le era puțină pâine și apă. De ceva plată nici vorbă. În schimb atât păgânii, cât și frații de-o limbă și de-un sânge, le purtau Sâmbetele. Mai ales că roadele apostoliei acesteia s'au vădit în o seamă de treceri la Sf. Unire, nu numai în Stambul și împrejurimi, ci și în Bulgaria și Grecia. Pentru asta, în 21 Februarie 1910, era să-și părădă viața la Pergamos. Ducându-se, adevă, aci să satisfacă lipsurile sufletești ale unui mănunchiu de uniți, mulțimea aflată s'a năpustit asupra lui, l-a isbit de pământ și apoi, care călău cum a apucat la rând, i-au smuls barba și plețele, l-au călcat în picioare, l-au scuipat și l-au ciomegit până au socotit că și-a dat duhul. După aceea l-au ținut să-l arunce în apă. „Nu pot spune ce bucurie fără margini am simțit în acele clipe” mărturisea dânsul mai târziu. „Nădăduiam că mi-a sosit sfârșitul... și că în curând voi avea fericirea să mă întâlnesc cu Cel care-mi dăduse putere să rabd atâta. Dar, vai!, m'am înșelat. Nu asta era voia Domnului...”

Voia Domnului era alta: să fie episcop. El însă la orice s'a așteptat. Numai la așa ceva ba. Actualul episcop al uniților din Grecia, Preasf. George Calavassy, a fost mărturie la scena neuitată din 1911, dela Delegația Apostolică din Tarigrad, unde fusese chemat păr. Isaia, pe atunci Superior al Misionii din Thracia și Vicar General al greco-catolicilor din capitala otomană. „Am fost încredințat să vă fac cunoscut că, din porunca și din voia Preafer. Părinte, sunteți, din acest moment, episcopul comunității unite”, îi declară Mons. Sardi. „Nu se poate!” răspunde păr. Isaia, cu mâinile ridicate, ca spre a se feri de o primejdie. „Ba se prea poate, odată ce-i vorba de-un fapt împlinit”. „Cu neputință. Sf. Părinte nu mă cunoaște. Că de m'ar cunoaște n'ar aduce așa o pată episcopatului catolic... A fost rău informat. A fost tras pe sfoară... Și Sf. Ta, păr. Gheorghe, taci mălc; nu prinzi graiu. Nu vezi că se dă de răpă toată osteneala noastră?” — În genunchi, cu capul în palme, plecat pe-o masă, și plângând cu sughituri: așa a stat o vreme bună păr. Isaia. „Ky-

Binecuvântații Tatălui

Chemare la milostenie — Pildă sfântă — Să ne dovedim a fi creștini!

de P. Străjeru

Creștinismul nu-i sfărăială retorică, ci realitate trăită. Nu cei cari nu mai înceată cu: Doamne, Doamne, rostit cât mai patetic și mai măestrit, vor intra în împărăția cerurilor, ci cei cari fac voia Tatălui ceresc. Și aceasta este voia Tatălui, după cum ne-a spus-o însuși Fiul său unul născut: Să fim milostivi.

Prilejuri de a deprinde milostenia n'au lipsit niciodată. Nici nu vor lipsi. Vremurile de grea cumpănă ne îmbie însă deosebit de multe. Celea prin cari tocmai trecem sunt dintre cele mai chinuitoare. Pretutindenea ne întâmpină sărăcia și suferința, cari cer ajutor frățesc și alinare creștină. „Ajutorul de iarnă” a dat și până acum roade frumoase: 263 milioane de lei, cari s'au împărțit la 264.945 persoane și din cari s'au sprijinit spitale și cantine în lungul și latul Țării.

Dar iarna mai ține. Iar săracii cari au încă nevoie de mila celor cu dare de mână sunt mulți. Așa că s'a făcut din nou apel la inimile bune. Ba s'a decretat ziua de mâne — 22 Februarie — drept ziua cumpătării, cerându-se tuturor câte o mică jertfă pentru mulțimea celor sărmani și nevoiași. „In ceasurile grele de luptă și de jertfă — scrie Mareșalul Antonescu — renunțarea pentru o zi, numai pentru o zi, la o satisfacție trecătoare, consimțirea la o jertfă, oricât de neînsemnată, pentru aproapele trudit, este o faptă națională. Acela care renunță pentru altul, dăruște pentru el, pentru conștiința lui și pentru Neam”.

Adevărat: Cel care face milostenie, faptă creștinească îndeplinește și conștiința sa și-o liniștește, căci altfel spiritul Domnului n'ar fi întru el. Cum ne învață sf. Ioan Evanghelistul: „Cine are bogăția lumii acesteia și se uită la fratele său care este în nevoie și își închide inima dinspre el, cum rămâne în a-

rie eleison, Kyrie eleison”, se auzia printre suspine. „Ai milă de mine, Doamne. Scapă-mă de crucea aceasta”. — Dar ruga nu i s'a ascultat. Nici măcar voie să scrie el, în persoană, Papei. I-s'a adus aminte c'a făgăduit supunere și i-s'a pretins ascultare.

Așa a primit dânsul harul vlădicesc, și prin mâinile lui arhieresti, au primit darul preoției și o seamă de clerici români aflători la studii în Roma papală unde, Benedict XV, l-a adus ca asesor la Congregația Orientală, și unde s'a stins ca un sfânt în ziua de 18 Ianuarie 1932, în vreme ce preoți greci uniți rostiau, adânc mișcați, Născătoarea, în limba maicii celui ce se pregătia să-și ia sborul spre slăvile cerești. — Pomenirea lui cu lauda cuvenită dreptilor.

cela dragostea lui Dumnezeu? Feții mei, să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci cu adevărul”. Și cum o spune și tovarășul său de dumnezească apostolie, Sf. Iacob: „Ce folos, fraților, dacă zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Oare poate credința să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi și lipsiți de hrana cea de toate zilele, și cineva dintre voi le-ar zice: Mergeți cu pace! Incălziți-vă și vă saturați! — dar fără să le dați cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul?” — Nici unul. Totul ar fi spoială rece, moartă și ucigătoare și nimic altceva. Nu cei cari purced în felul osândit de apostol sunt aleșii lui Hristos și binecuvântații Tatălui, a căror plată mare și arătată va fi la judecata de obște, ci cei cari au și inimă largă și mână darnică.

După cum știm că au fost, și cu pildă ne-au slujit sfinții, adevăratele slugi ale Domnului. Ca, bună oară, veșnic admirabilul Sf. Vasile, marele Dascăl bisericesc și ocrotitor al năpăstuiților. Intre anii 367—368 dase, adevă, Dumnezeu, în ținutul Capadochiei, o secetă ca pe vremea lui Ilie Tesviteanul. Pe vremea secerișului stăteau oamenii pe țărini și priveau, cu ochii 'n lacrimi, la holdele 'n pārloagă. Foametea ce-a urmat a fost îngrozitoare. Sărăcimea era într'o stare de desnădăjduit. În toate părțile te isbiai de fețe supte, de chipuri de ceară, și de umbre ce se clătinau pe picioare. Funcționărima își pierduse capul. Un singur om era stăpân pe sine: Arhiepiscopul Vasile. Acesta a vândut și partea de moșie ce moștenise după moartea mamei sale și a cumpărat, de pe unde a putut, legume și bucate, și s'a îngrijit de hrană pentru infomețați. În mijlocul pieții din Cezarea îl vedea lumea zilnic pe el însuși, printre căldările mari în cari se fierbea mâncarea, încins cu șorțul și împărțind flămânzilor, în ceata cărora erau și copii de evrei. Numai la vremea slujbii trecea în biserică unde vestia, cu graiu de arhanghel, datorința creștinească de a sări într'ajutorul fratelui lipsit, oricine ar fi el. Nici chiar faptul că și tu ai fi sărac nu-l îngăduie ierarhul Vasile ca desvinovățire pentru lipsa dela această datorință. Intr'una din acele omelii fără pereche, glăsuia Sfântul:

„Ești sărac? Dar altul abunăseamă că-i mai sărac decât tine. Tu ai mâncare pe zece zile, iar el numai pe una. Să nu-ți cadă greu a da și altuia din puținul ce ai tu. Nu te uita la folosul propriu mai mult decât la al celui-

lalt, în fața primejdiei obștești. Și dacă toată aprovizionarea ta stă dintr'o singură pâne, și să întâmplă să-ți bată la ușă un cerșitor, scoate dela locul său acea pâne, prinde-o în mâni, ridic-o spre ceriu cu aceste cuvinte, cari sunt fiicele milostivirii și ale iubirii: „O singură pâne am, Doamne, precum vezi, și primejdia e vădită. Dar eu dau mai mult pe porunca ta decât pe mine însumi, și din puținul acesta dau o parte și fratelui meu flămând. Adu-ți și tu aminte de robul tău care-i în primejdie. Știu bine câtă bunătate-i în tine. Mă încred și 'n atotputernicia ta. Nu e obiceiul tău să zăbovești cu mila, tu care dai din belșug când îți place". — Dacă așa vei zice și vei face, pânea aceea pe care o dai altuia într'o asemenea strimtorare, va fi pentru tine sămânță de mult rod, arvună de hrană în viitor și puternică mijlocitoare a milostivirii".

Așa se gândește și se purcede creștinește. Incercările ceasului de față rămâne să facă dovada creștinătății noastre. Nu vorbele late, cu grijă ticluite și asvârlite în roza vânturilor, dela tribune înalte, ci adevărul faptelor milosteniei va arăta de suntem ori ba ceeace ne mândrim mereu a fi: creștini de Români. — Faptele! Să vedem faptele! Că de fraze frumos sunătoare e sătul până la greață tot Românul, dela Nistru pân' la Tisa.

„Dar între voi nu va fi așa“

Astfel grăit-a Isus apostolilor, când era în drum spre Ierusalim, la întâia prezicere a patimilor sale. Invățaceii aveau gânduri și discuții cari nu se potriveau cu gândurile Dascălului. „Se priceau pe cale unul cu altul cine ar fi mai mare dintre ei“.

La întrebarea lui Isus despre ce au vorbit pe drum, ei tăcură, pentru că se certaseră, care dintre ei ar fi mai mare. Ba fiii lui Zevedeu, Iacob și Ioan, își dăduseră cu ideea de-a fi ei cei mai mari și în locuri mai înalte alături de Isus: „Dă-ne să ședem unul de-a dreapta ta și altul de-a stânga ta într-o mă-

rirea ta“. Sufletelor acestora tulburate, Hristos le vorbește de vânătoarea după proedrii între fiii lumii acesteia, apoi a lauge, autoritar și lămuritor: „Dar între voi nu va fi așa: ci oricare va vrea să fie între voi mai mare, să vă fie slugă; și celce vrea să fie între voi întâiu, să fie tuturor slugă: căci și Fiul omului n'a venit să-i slujască alții, ci să slujască el și să-și dea sufletul răscumpărare pentru mulți“.

Lumea nu s'a prea schimbat nici astăzi. Doar și acum se dă luptă pentru întâietate, prin conferințe și ziare, între tineret și bătrâni. Tineretul e nemulțumit, de conducerea bătrânilor, iar, la rândul lor bătrânii nu pot accepta conducerea unui tineret svăpăiat și cu judecată nestatornică. Orice s'ar zice însă, adevărul rămâne de partea proverbului: „Un bătrân dacă nu-l ai, să-l cumperi“. Știm din cele trecute vremi cum conducerea înțeleaptă a bătrânilor ne-a adus fericirea neamului. Tot așa, și de aci înainte, numai o conducere plină de înțelepciune a oamenilor vârstnici și cu praxă de viață, va aduce salvarea neamului nostru de prăpădul ce ne amenință.

Tineretul veacului XX, e crescut într'o atmosferă infectată de mândrie și materialism, cari nu sunt condiții prielnice pentru creșterea unui tineret sănătos și nu se potrivește cu creșterea ascetică și plină de muncă desinteresată până la jertfa de sine a bătrânilor, pentru binele obștesc. E ușor, deci, să întâlnești tineri, lipsiți de merite și experiența vieții, dar foarte încrezuți și pretinzând a ști totul. Aceștia zeflemisesc pe cei în vârstă ca pe unii ce ar avea idei înapoiate. Uită însă că tineretul numai prin muncă desinteresată și sacrificiu, prin cultură bogată și abnegație de sine, e indrituit s'ajungă la întâietate, și numai după proba faptelor merituose și praxa vieții i-se cade s'apuce la conducere. Altfel lupta numai stricăciune poate aduce țării și neamului.

Cu atât mai mult atunci, când este încuibată în sinul acelora cari sunt „lumina lumii“, preoții, în lumea cărora nu odată

se repetă istoria apostolilor priciți. Și acestă adevărată, la fel cu apostolii, se agită în discuții conduși de dorul: cari să fie mai mari, să ajungă la scaune mai înalte? Cunoaștem frați de aceia cari au renunțat la preotie numai să ajungă în slujbe lumești ce par mai înalte. Nu e rar cazul să auzi pe câte-o frate, abia de un an doi în pastorație, declarând că merge la oraș, aibă ori nu liceu în teologie, fiindcă, dragă Doamne, prea mult a făcut și „Soborul bătrânilor“ — Capitlul trebuie să-i recunoască meritele. Tot așa, altul se plânge că „e ușor să conducă și să dea la porunci bătrânii dela centru, cari fi bine să fie în locul nostru să vadă greutățile și năcazurile noastre dela sate“. — Și când atâția dintre ei, n'ar fi fost în parohie fie la sate, fie la orașe. Așa că numai străduindu-se să nu sunt de greutățile noastre pastorale. Sun preot la sate și știu ce zic: Nu ne este prea greu să ducem la îndeplinire, dela locul nostru umil, orice ordin; ne este ușor a ne face datoria fără murmur, dacă ținem seama de chemarea preoțească, după natura sa, e dar dela Dumnezeu, dat preotului cu înșălcinarea de a-l folosi spre binele, pacea și mântuirea turmei cuvântătoare ce i-a fost încredințată, și nici decum pentru interesele sale personale, înguste și egoiste.

Preotul nu trebuie să aștepte răsplătire pentru orice mărunțiș, pentru orice tranșă mare la supraedificatele parohiale, sau să știu ce inovație în funcțiunile sacre, pentru cari să capete parohie la oraș sau protopopie, știind că „plata voastră multă este ceriuri“. — Dacă în fața acestor frați dormiți de întâietate ar veni fără veste Isus, și le întreba, ca și pe apostolii, cred că s'ar rușina asemenea acelora.

Să revenim la cuvintele Mântuitorului ce ne sună și nouă nu numai apostolilor. Între voi nu va fi ca între fiii lumii acesteia: „Celce voiește să fie mai mare, să fie slugă tuturor“. — În Paresimi e bine să ne gândim la asta mai mult ca altădată.

Pr. V. Germanu

FOIȚA „UNIRII“

Clandestinitatea cu bucluc

La noi, în general, căsătoria se încheie în fața bisericii și a martorilor corăspunzători. Este aceasta cea mai norocoasă și mai perfectă practică. Așa se face că, după o experiență de veacuri multe, pentru fiii săi de rit latin, Roma prescrie această practică de obligatorie, și căsătoriile contrase fără ea, afară de cazul binestabilit al necesității, nu le mai recunoaște de valide¹⁾.

Dar în Biserica noastră mai sunt și alte căi cari duc la căsnicie. Se căsătoresc oamenii în prezența martorilor numai, sau în prezența ofițerului stării civile, ori aceea a ministrului (preotului) acatolic. Și toate aceste căsătorii — să-le zicem clandestine — fie curat catolice unite, fie mestecate, sunt valide²⁾.

Iată dar o serie de căsătorii, cari aduc cu sine dureroase dificultăți, de cari nu odată au să se isbească căsătoriții 'n drumul mântuirii lor și preoții 'n pastorație.

„La noi căsătoriile clandestine, adevărat nefăcute în fața bisericii, sunt în pericol de a se socoti între concubinate și curvii“ — zicea Tertullian³⁾ la timpul său. Vorbele lui însă sunt actuale și pentru noi. Ele vizează în locul prim pe cei căsătoriți numai în prezența martorilor.

Față de aceștia Biserica este cu cea mai mare rezervă; îi desaprobă pe toate căile posibile și le deneagă sacramentele fără scrupul.

Sub aceeași judecată cad și căsătoriții la forurile civile. Pe aceștia parohul „nu-i va putea primi nici la funcțiunea onorifică de patrini, nici de mărturie la căsătorie și la altele de genul acesta⁴⁾“. (I. C. C. E, 1895). În plus, li-se deneagă și absolvarea sacramentală și accesul la sfânta cuminecătură⁵⁾.

Mutatis mutandis, în aceeași categorie avem să-i punem și pe cei căsătoriți la ministrul acatolic. Pe aceștia desaprobându-i Biserica îi pedepsește cu censură⁶⁾ și pentru gravitatea păcatului smintelii, uneori le deneagă și administrarea sacramentelor⁷⁾. Totuși

¹⁾ La Dr. Suciu, op. cit. pag. 48, nota 2. ²⁾ Genț. op. cit. p. 107. ³⁾ Cfr. Genț. op. cit. p. 114. ⁴⁾ G. Congr. Officii, 10. II, 1892, Coll. 1783; S. Congr. Officii, 5. VIII. 1846, ad 3 am, Coll. n. 1009 la Duskie, The Canonical Status of the Orientals in the United States, Washington, 1928, p. 175. ⁵⁾ Cfr. Woyrovod, The Casuist, vol. 1, New York, 1924, pag. 54; Genț. op. cit. pag. 392. Instc. S. Congr. de Prop. Fide din Iunie 1853 la Concil. Prov. Prim. Blasiu, 1886, pag. 260 sequ.

¹⁾ Cfr. Codex Iuris Canonici. Can. 1094. ²⁾ Cfr. Genț. Adm. Bis. pag. 280 și 392; Dr. Suciu, Teol. dogm. spec. vol. II, Blaj, 1903, pag. 478 nota; Conc. Prov. Prim. Blasiu, 1886, pag. 261.

față de ei, Biserica a fost ultra indulgentă. Le-a admis împrejurări exezante, probabil pe motivul, că ministrul acatolic este un martor mai autorizat decât ofițerul stării civile sau nănașii. Cu toate că această practică este în dauna suflotească a credincioșilor, dat fiind că prin ea, vrând-nevrând, se tolerează ca un malum necessarium communicatio in sacra și că dânsa mână apă pe moara indiferenței mului religios.

Catolicul conștient nicidecum nu se va putea împăca cu gândul ca o taină sfântă să fie administrată în prezența unui ministru tot așa de superficial în cele matrimoniale ca semenii săi laici, care în aceeași vreme reprezintă și schisma ori erezia în serviciul căreia este angajat.

Și când te cugești că clandestinii de soiul acesta, în schimbul unei penitențe bagatelice în raport cu fapta comisă, de regulă au același acces la sacramente ca și căsătoriții legitimi vrând-nevrând te întrebi: se poate?

Poporul știe că cele sfinte sunt primite numai dacă se fac în Biserica adevărată a lui Dumnezeu, care este a noastră. A tolera contrariul, fie în teorie, fie în praxă, înseamnă crea dubii în conștiințe. Minus malum est gendum; scandal, ignoranță etc., ce se invocă spre a justifica anormalul, de regulă prea subtile pentru mase, sunt explicații destul de bizare, cari pe lângă că zăpăcesc, mai au

Femeia sovietică. Scrie despre ea tot femeie: *Lydia Dem. Buga*, în numărul din 16 Februarie c., al gazetei „Transnistria”. Câteva trăsături de condeiu:

[...] „S'ar putea spune pe bună dreptate că femeia bolșevică nu este femeie — propriu zis — ci este o creatură nouă, ceva cu totul aparte de ceiace numim noi femeie. Nimic din ceiace se cheamă „femeiesc” nu-i aparține; ea n'a păstrat decât funcția naturală de procreare, prin urmare este: „femelă”, dar nu și „femeie”. Nu-i nici mamă — cel puțin — căci nu întrunește aceste calități.

Din înfățișarea ei se poate citi ce se ascunde în sufletul și'n mintea ei. Figura și întreaga ei făptură exprimă atâta vulgaritate, cât nu se poate concepe de-o minte, oricât de experimentată ar fi, dar care n'a avut ocazie să vie în contact și să cunoască această creatură... umană totuși. Cu trăsături dure, uneori, destul de regulate, armonioase; condițiuni ce-ar putea să determine frumusețea ei, și totuși nu poate fi vorba de aceasta!...

Starea ei sufletească, moralul ei, cari condiționează fizicul, sunt într'un haos care întunecă întreaga ei făptură. Deaceia ea este complet lipsită de orice gingășie feminină, de orice farmec, de orice sensibilitate, de orice bun simț și bun gust. Imbrăcată ca vai de lume — garderoba ei, de altfel, este foarte sărăcăcioasă, ea are cel mult trei rochii — de stambă de cele mai multe ori — pe cari le poartă deopotrivă în toate anotimpurile. Cu aceeași rochie apare în casă — la bucatărie —, pe stradă, la club, la meeting-uri, etc. Poartă de obicei culori mai închise, cari se disting mai greu când se zolesc și se spală mai rar. Rochiile, încălțăminte ca și pieptănătura, toate sunt în desordine și demodate! La felul ei de a-se îmbrăca, ca și'n alte ocazii în familie, în gospodărie, sau chiar în afară de cămin, nu se vede la ea nici pic de pricipere, de bun gust sau inițiativă.

Trudită prin muncă istovitoare, sătulă de atâta mizerie, revoltată pentru că i s'au luat principii dela sân și i s'a distrus căminul, neîndreptățită pentru faptul că s'a văzut singură

fără un tovarăș permanent alături de ea, revoltată pentru că s'a văzut aruncată în mocirlă, pentru ambiția sau bunul plac al câtorva descreerați. Iată tot ce-a determinat această creatură să devie neom, să devie... bestie.

[...] Pe lângă că este desordonată, neglijentă, incultă și ignorantă, leneșă, lipsită de cele mai elementare noțiuni de igienă — pe cari de cele mai multe ori le consideră „reminiscențe burgheze” — ea mai este și răuvoitoare, lipsită de acea firească dragoste maternă, lipsită de pudicitate, lipsită de cinste și de răspundere față de cămin, soț și mai ales față de copii. Este tipul femeii frivole, inconștiente, al femeii pierdute, în sensul larg al cuvântului. Proteguită și încurajată chiar de acei ce-au determinat-o ca atare, ea se crede în măsură a corespunde misiunii sale de femeie!....“

Prin Diaspora basarabeană

Prin eroismul neasemănat al bravilor noștri ostași, Basarabia a fost desrobită, și steagul nostru fâlfăie astăzi departe peste Nistru, până la Crimeea.

Statul român s'a grăbit să organizeze administrația civilă, atât în Basarabia, cât și în Transnistria. Biserica noastră încă și-a dat contribuția prin numeroșii funcționari de religie română unită, împrăștiați dealungul și dealatul Basarabiei și Transnistriei, dela Hotin până la Odessa.

Pentru a se documenta la fața locului asupra numărului credincioșilor noștri din acele regiuni, și asupra posibilității de pastorație a lor, sf. Mitropolie a Blajului a trimis acolo pe Cuv. Sa ieromonahul basilian dela Obreja, *P. Iosif Bal*, carele, în 30 Octomvrie trecut, a și plecat pe teren, unde a stat până în 17 Ianuarie a. c.

Activând din Chișinău, ca dintr'un centru, a cutreerat toată Basarabia aflând numărul credincioșii, în mare parte funcționari, atât în Chișinău, unde de prezent sunt peste 500 suflete, cât și în alte orașe, cum sunt:

Bălți, Tighina, Tiraspol și chiar Odesa. Numărul credincioșilor noștri în acele regiuni, e în continuă creștere, prin afluența de muncitori simpli, geamgii, zidari, lemniari, mecanici, industriași, comercianți, și alții, cari își caută plasarea acolo, meniți să umple golurile lăsate de evrei.

Organizarea și pastorația acestor credincioși, date fiind distanțele mari, e grea, dar ea se poate face. E nevoie însă de suflete de misionari, cari, libere de orice inclinații spre comoditate, bunăstare materială și aere de domnie, să se predeie integral misionarismului.

E nevoie să se câștige biserici proprii și case parohiale; e nevoie să fie cercetați în localitățile unde lucrează; e nevoie să se înjghebe acea solidaritate religioasă și conștientă, care e atât de necesară într'o astfel de împrăștiere a lor. — Toate acestea se pot face, prin preoți străbătuți de adevăratul spirit de misionarism creștin catolic.

Preasfințitul Episcop *Dr. V. Aftenie* din București, a ținut să vadă în persoană pe credincioșii din acele regiuni. În ziua de 17 Ianuarie a. c., sosind la Chișinău, însoțit de doi preoți, a ținut o ședință cu credincioșii de acolo, înjghebându-se un comitet, care să se intereseze mai departe de numărul credincioșilor noștri din Chișinău și alte regiuni, și de organizarea lor. Tot în acea ședință s'a înființat Reuniunea Mariană a femeilor române unite din Chișinău. Seara s'a ținut adunarea generală a ardelenilor refugiați, indiferent de confesiune. Cuvântul Preasfințitului, rostit cu acea ocazie, a impresionat adânc pe străinii prezenți, iar pe credincioșii noștri i-a încurajat mult, văzând interesul ce îl poartă Biserica pentru fiii săi.

În ziua următoare — 18 Ianuarie — biserica latină, unde s'a celebrat liturghia Arhierescă, a fost arhiplină. Pentru prima oară s'a celebrat în acea frumoasă biserică liturghie arhierescă de rit răsăritean.

Călătoria Preasfințitului la Tiraspol și Odesa, a format obiectul unei vii atențiuni binevoitoare din partea autorităților de stat,

darul de pregătesc și teren pentru indiferentism.

Deschis odată drumul indiferentismului, ispita prinde mai ușor și fugarii drumului parcurs fără scrupul. O mică neînțelegere cu preotul, o renitență acatolică — când e vorba de căsătorii mestecate, — de regulă sunt suficiente pentru ca mirii să se îndrepte la o biserică străină. Motivul? Și acolo se face căsătoria validă. Durere că noi, cei ce păstoriim în parohii mestecate, nu odată vedem cum se abuzează de indulgența Bisericii.

Dar căsătoriile clandestine crează dificultăți și preoților. Că respingem dela nănașie, ori alte posturi onorifice, eventual chiar dela sacramente, pe cei nedemni, nu e singurul necaz. Acesta ne vine 'nainte și în confesional. Cere deslegare un căsătorit la acatolici. El se află încă tot în pericolul dela început de a fi atăcat în credință și face nu face destul pentru botezul și creșterea catolică a copiilor. Dacă'l refuzi, scandalul e și mai mare. Acum poftescă bietul confesar adus în zăpăceală, și în câteva minute să socotească împrejurările atenuante și să rezolve cazul corect! Și sunt cu mult mai multe și mai grele aceste cazuri decum s'ar crede. De aceea, la acest loc, ni-se pare că stăm pe pragul anarhiei confesionale. Unde un confesar vede împrejurări excuzante, altul judecă contra; când unul desleagă, altul leagă; și scurta o trage

persoana refuzată, ori preotul refuzant, ori ambii în special, și Biserica în general.

Aceste mizerii le-a înduiat Biserica Domnului dela început. Pentru aceea îl vedem pe Tertullian că are termeni atât de cruzi la adresa clandestinității. De aceea declară solemn și Conciliul Tridentin *) că „Biserica totdeauna a urgisit și oprit căsătoriile acelea” (clandestine).

În praxa ei arhiseculară, Roma Papilor a constatat că desavantajele căsătoriilor clandestine, în cumpăna salvării, apasă mai greu decât avantajele lor, din care cauză prin noul Codice s'a scăpat pentru totdeauna de clandestinitatea cu bucluc.

Să sperăm că în scurtă vreme, această neghină va fi smulsă total și din holda Bisericii noastre. Avem tot interesul ca sfânta căsătorie să fie încheiată numai în fața Bisericii, ca prin aceasta să avem dovadă solidă că ea s'a încheiat „după legile naturale, dumnezeiești și bisericesti, și n'a fost nici un defect la mijloc” *). Realizând aceasta, am împlinit dorința milenară a Bisericii, apusană și răsăriteană deopotrivă.

Roma ne-a dat exemplul. S'o urmăm. Alteum Rusneicii uniți din Statele Unite Americane ne-au luat înainte. (vc).

*) Cfr. *Dr. Suciu*, op. cit. pag. 478 nota.

*) *Dr. Suciu*, op. cit. pag. 481.

Simțirea creștină în poezia lui Goga

Bogat și ales suflet a fost Octavian Goga, struna cea mai fermecătoare a pătimirii truditelui nostru neam de țărani și iobagi ardeleni. Ca literat și poet, ne-a 'nfățișat viața în întregimea ei. Aproape toată bogăția de simțire omenească și-a aflat în el un talmaciu ales.

Nu i-au fost streine nici sentimentele de pietate creștină, căci nu arareori găsim în opera sa versuri, sau rânduri, de cea mai curată simțire creștină. Iată câteva versuri din poezia celebră „Rugăciune”:

*Rătăcitor cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, Stăpâne,
În fața strălucirii tale.
În drum mi-se desfac prăpăstii
Și'n negură se 'mbracă zarea.
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte — orându-mi cărarea!*

*În pieptul sbuctumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă.
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s'adaptă.*

*Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge,
Și de durerea altor inimi
Învăță-mă pe mine-a plânge.*

și a sămănat în sufletele tuturor credincioșilor noștri nădejdea, că Biserica, ai căreia fii credincioși se mărturisesc a fi, nu-i va lăsa singuri de capul lor.

Se cer deci preoți misionari! Trebuie să-i avem, și-i vom avea!

Corresp.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Lugojului a numit la Parța pe p. *Valentin Sima*, preot expulzat, care și până acum locuise acolo și administrase acea parohie.

Veste bună. „Monitorul Oficial” Nr. 32 din 7 Februarie 1942 aduce și *Decretul-Lege* prin care, între altele, se schimbă salarizarea clerului așa fel că preoții cu institut teologic, cu bacalaureat sau diploma școlii normale, sunt echivalați la salariu cu preoții licențiați în teologie. Asta începând cu 1 Octombrie 1942.

Conducătorul Statului Român decorat. Agenția „Rador” știe că d. *Mareșal Antonescu*, cu prilejul recente sale vizite la Cartierul General al Führerului, undeva pe frontul din Răsărit, a fost decorat de Führer cu însemnele Ordinului „Vulturul German” de aur în gradul de Mare Cruce. Nu s'a comunicat nimic din cele ce au discutat cei doi conducători de stat și de oștiri, dar e sigur că s'au pus la cale lucruri mari.

Darul Führerului. Apelul d. *Mareșal Antonescu* pentru „Ajutorul de iarnă” a găsit răspuns și în Germania, la Cancelarul Hitler. Acesta, drept răspuns, a trimis, în două rânduri, barăci demontabile. Primadață 24, iar acum mai recent 17, cu menirea de a servi scopuri sociale. Comunicarea hoțărârii Führerului a făcut-o Conducătorul Statului Român generalul Spiedel, șeful Misiunii Militare Germane în România. De amândouă dățile Mareșalul României a răspuns prin câte o scrisoare de vie mulțumită.

Locale. Dumineca viitoare, a doua din Paștele, va predica în catedrală p. *Ioan Vultur*, prof. la liceul de băieți „Sf. Vasile cel Mare”.

Realegerea președintelui Portugaliei. Țara soră neolatină, *Portugalia*, și-a ales și pe mai departe de președinte pe generalul *Carmona* care, lucrând mână în mână cu d. *Salazar*, președ. consiliului de miniștri portughez, s'a dovedit a fi dintre cei mai potriviți să fie la cârma acelei republici radical refăcute. Din totalul voturilor a primit peste 90% date fără nici o presiune. Incheierile pe care le îndreptățește această realegere sunt două: Gen. *Carmona* se bucură de simpatia obștească; majoritatea absolută a poporului portughez dorește să rămână în afara războiului mondial actual, respectându-se neutralitatea proclamată de guvernul d. *Salazar*, sub președinția anterioară a gen. *Carmona*.

E isbitoare asemănarea dintre fondul acestor versuri și următoarele versete din Psalmul 68:

„Dumnezeule, intru mulțimea mileitale auzi-mă: intru adevărul mântuirii tale.

Mântuește-mă din noroiu, ca să nu mă afund: scapă-mă de cei ce mă urăsc, și din adâncurile apelor,

Ca să nu mă ineca valul apei, nici să mă înghită adâncul, nici să închidă puțul peste mine gura sa. Auzi-mă, Doamne, că bună este mila ta: după mulțimea îndurărilor tale caută spre mine”.

„Ajuns-am în adâncurile mării, și viforul m'a afundat în valuri.

Ostenit-am strigând, amorțit-a gâttelej meu: slăbit-au ochii mei, nădăjduind spre Dumnezeul meu”.

Traian Cosma

Cămin Cultural la Holod. În urma stăruințelor d. *Iancu Nistor*, notar, și a celor ce au înțeles aceste stăruințe, s'a putut deschide Dumineca trecută „Căminul cultural *Iosif Vulcanu*” în Holod (jud. Bihor), locul de naștere al lui *Iosif Vulcanu*. La această serbare înălțătoare a luat parte multă lume din localitate și din împrejurimi; intelectuali și popor. S'a ales un comitet, cu p. *Liviū Moza* ca președinte și d. *Ioan Tamaș*, inv. dir, ca vicepreședinte. Alți membri din comitet: dd. *Coriolan Pop*, *Dr. Ioan Pop*, *Florian Flonta*, *Alex. Popa*, *Petru Sălăgeanu*, *Teodor Tit*, *Petru Solomie*, *Teodor Solomie*, *Gh. Solomie*, *Teodor Șarba*, *I. Burca*, *Petru Șarba*, *Adam Gavra*, *I. Mânz* și *I. Solomie* — Doamne ajută la cât mai mult bine! (av.)

Nou tarif poștal. S'a revenit la tarifele poștale ce fuseseră în vigoare până la 1 Decembrie 1941. Prin urmare, până la alte dispoziții, scrisorile simple de aci în colo se vor timbra cu 9 Lei (locale cu 7 Lei); imprimătele simple cu 250 Lei, taxa de recomandare fiind 11 Lei (locale 7 Lei), iar o cartă poștală 5 Lei.

Aviz. La Bibliotecă Seminarială din Blaj se mai află câteva exemplare, frumos legate, din *Sematismul Jubilar* (1900) al Arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș. Oficiile parohiale cari nu ar avea în bibliotecă lor această valoroasă lucrare, o mai pot căpăta cu prețul de 500 Lei.

† **Cornelia Cismașiu**, născută Pop, soția preotului nostru *Ioan Cismașiu*, paroh-protop. on. la Nădlac (eparhia Lugojului), a trecut la cele veșnice, după lungi și grele suferințe, în ziua de 11 Februarie c, într'al 47-lea an al vieții. — Facă-i Dumnezeu parte cu cei aleși ai săi!

CARTI & REVISTE

GRIGORE POPA: Invitații. Eseuri. Sibiu. 1941. Pagini: 123. Prețul: 100 Lei.

Gânduri frumoase, exprimate avântat, poetic. Cititorul e invitat la frumos, poezie, credință, înțelepciune, metafizică, moarte, aventură, câmp, tradiție, comuniune, românism și eroism. Ascultă glasul chemător spre aceste tărîmuri și te simți încântat de strălucirile pe cari le descoperi la tot pasul, chiar și unde până aci poate ai crezut că nu e nimic de admirat. Că nu vor plăcea tuturor toate credințele autorului, e cât se poate de firesc, dat fiind că în puține pagini atinge multe și mari probleme ce reclamă lămuriri de amănunt, ca să fie bine înțelese, după ce au fost temeinic și limpede dovedite.

P. DUMITRU LUCACIU: Scapularul Maicii Domnului. Săbăoani. 1942. Pagini: 79. Prețul: 15 Lei.

Biserica Apusului a aprobat de mult o devoțiune ziditoare de suflet, cunoscută și practică sub numirea de scapular. P. *Dumitru Lucaciu* lămurește în broșura aceasta obârșia, rostul și felul de a practica devoțiunea pomenită amăsurat îngăduinței și dorinței Bisericii. Se cetește cu interes și folos.

Indreptar Tipiconal pe anul 1942. Ediție oficială. Bixad 1942. Pagini: 87, Prețul: 1 pengö.

Intocmit cu grijă și pricepere, acest *Indreptar tipiconal* e o noutate binevenită și cât se poate de folositoare. Fiind obligator pentru întreaga eparhia Maramureșului, se va ajunge pe întreg teritoriul acestei vldiciei la uniformitatea atât de dorită în săvârșirea sfintelor slujbe bisericești în fața sfintelor altare. La toate Duminecile și sărbătorile e indicată rânduiala dela vecernie, utrenie și liturghie, cu amănuntele și precizările de lipsă.

Calendarul dela Bixad. Pe anul Domnului 1942. Edit. Tipogr. Ordinului „Sf. Vasile”. Bixad. Pagini: 110. Prețul: 80 fileri.

Atâta a îngăduit stăpânirea ungurească Tipografiei Părinților Basilieni dela Bixad să scoată de sub teascurile sale: un calendar. Dar s'a supravegheat ca toate numirile de localități să fie date în ungurește. Altfel tipăritura aceasta e lucrată cu atâta grijă creștinească și românească, încât poate fi adusă ca pildă vrednică de toată lauda. Istorie, poezii, chipuri: totul e ales de așa, ca să grăiască minții și inimii credinciosului Bisericii noastre din acele părți ale pământului românesc.

Telefonul „Unirii”

Am primit abonamentul pe 1942: M. Timișoara, T. Ginta (pe 1/2 an), F. Turnu-Severin, Of. parohial Vermeș, B. București, Of. parohial Silagiu, K. Piatra-Neamț, C. Reșița, P. P. Asumpționiști Beiuș, G. Răsboieni, Of. parohial Bocșa-montană, B. Zdrăvoiești, O. Dr. V. Arad, Arhp. C. București, V. Aiud, Dr. P. Caransebeș, Oficiul parohial Vulcan, D. Roșia de Secaș, I. Mihalț, J. Petroșani, T. Brașov.

B. Tărnăveni. Am primit 500 Lei, abonamentul pe 1941 și 1942

O. Boian. Am primit 500 Lei, din cari 250 Lei i-am predat „Culturii Creștine”.

A. Tărnăveni. Chităm primirea sumei de Lei 200, în contul abonamentului pe 1942.

S. Șoroștin. Confirmăm primirea sumei de 400 Lei, abonament pe 1941 pentru D.

Oficiul parohial Surducul mare. Chităm primirea sumei de Lei 1000. Achitat până la 31 XII 1941.

I. Făgăraș. Am primit abonamentul pe 1941. Adresa am corectat-o.

M. Gherăești. Am primit 250 Lei. achitat până la 1. IV 1940.

Parohia Reșița. Confirmăm primirea sumei de 1250 Lei, în contul abonamentului pe 1942. Sincere mulțumiri pentru frumoasa suprasolvire.

M. Ocna-Mureș. Am primit 250 Lei, din cari 150 Lei s'au contat pe 1941, iar restul a rămas în abonamentul anului curent.

Oficiul Parohial Sinteza mare. Am primit abonamentul pe 1941.

Confirmăm primirea abonamentului pe 1942: Fl. Racovița, P. Arad, Dr. S. Lugoj, Dr. S. Agnita, B. Livezeni, B. Deva, C. Tg.-jiu, Casa Națională Făgăraș, S. Agărbiciu, H. Petroșeni, B. Reșița, Oficiul parohial Călan.

M. Petroșeni. Am primit 450 Lei în contul abonamentului Dlor G. Butura și V. Ianza.

Gh. Bocsig. Am primit 200 Lei, din cari 50 Lei s'au contat în abonamentul anului trecut, iar 100 Lei au rămas pe anul curent.

D. Budinți. Am primit 350 Lei pentru abonamentul anului curent. Vă mulțumim pentru supra-solvire.

Oficiul parohial Izvin. Am primit 950 Lei, din cari 100 Lei pentru anul 1941, iar restul în contul abonamentului pe anul curent pentru Dvoastră, Dl. Dr. S. Rusu și Dl. T. Rogoan.

Of. parohial Merișori. Am primit 200 Lei în contul abonamentului pe anul trecut.

M. Petroșeni. Confirmăm primirea sumei de Lei 1000, abonament pe anul curent pentru domni C. Uzunovici, E. Roșca, S. Popoviciu și Dr. I. Negru. Vă mulțumim pentru interesul deosebit ce ne arătați.

Of. paroh. Paroșeni. Chităm primirea sumei de Lei 400 în contul restanței de abonament.

I. Câmpu-lung. Am mai primit 100 Lei. Mai aveți de achitat pe anul curent încă 100 Lei.

Dr. C. T. Beiuș. Prin P. Dr. T. am primit suma de Lei 10.900: abonament pe 1942 dela domni I. Teiușan, T. Tamaș, Șt. Cosma, V. Boeriu, Lic. „Samuil Vulcan”, Dr. A. Pop, Gh. Domuța, V. Marian, Șt. Muște, Dr. Tămăian, I. Matei, I. Ciortini, A. Beliban, I. Cionca — 250 Lei suprasolvire —, P. Anca, I. Hirtea, Dr. N. Flueraș, Dr. I. Borac, D. Marin, Dr. A. Bolcoș, N. Fântănar, A. Horea, D. Man, Gh. Noaghiu, I. Sălăgean, Gh. Ardelean, A. Pop, I. Mureșan, V. Tamaș, Dr. T. Vuia, G. Pop, E. Borlan, Dr. I. Quai, I. Ciortini, Gh. Bonea, Oficiul parohial pe 1941 dela Dr. T. Heneș — Finiș, Gh. Domuța, Surori Asumpționiste, Părinți Asumpționiști și Liceul de fete pe 1938—1941. Vă mulțumim din toată inima pentru deosebitul interes ce ne arătați.

H. Timișoara. Am primit 400 Lei, abonament pe 1942. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

B. Ploiești. Confirmăm primirea sumei de Lei 400 și vă mulțumim pentru suprasolvire.

H. Sibiu. Am primit abonament pe 1942 și vă mulțumim pentru suprasolvire.

M. Arad. Confirmăm primirea sumei de 500 Lei și vă rugăm primiți sincere mulțumiri pentru supra-solvire.

Oficiul parohial Zorlențul mare. Am primit 200 Lei, abonament pe 1941.

Dr. P. Deva. Chităm primirea sumei de Lei 500, în contul abonamentului pe 1942 și vă rugăm primiți călduroase mulțumiri pentru suprasolvire.

Dr. A. Ineu. Am primit 200 Lei în contul abonamentului pe anul curent.

G. Tărnăveni. Am primit 650 Lei, abonament pe 1940—1942.

G. Tămășeni. Am primit 300 Lei în contul abonamentului pe 1941. Mulțumiri.

B. Bătomir. Am primit 200 Lei în contul restanței de abonament.